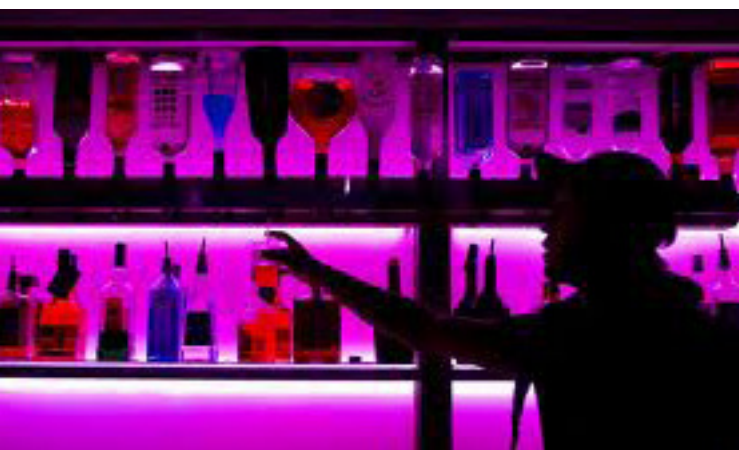

JEUGD- & ALCOHOLBELEID 2014 – 2017

“Wijn en bier voor je 18e niet hier!”

Preventie en Handhaving

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Probleemanalyse	4
2. Relatie preventie en handhaving	5
3. Doelstellingen & doelgroep	7
4. Risicoanalyse uitvoeren	8
5. Handhavingsactiviteiten	11
6. Educatieve activiteiten	15
7. Uitvoering	18
8. Financiën	20

Inleiding

Voor jongeren is (te veel) alcohol extra schadelijk. Een belangrijke indicator voor vandalisme en geweld is het gebruik van alcohol en drugs. De overheid wil daarom drankgebruik onder jongeren terugdringen. Via campagnes en voorlichting wijst de overheid jongeren en hun ouders op de risico's van alcohol. Zo ook de gemeente Heerenveen.

Begin 2013 heeft het college van b&w in het kader van de nieuwe drank en horecawet een besluit genomen over de invoering daarvan in Heerenveen. Daarbij is gekozen voor enerzijds een aanpak gericht op repressie en anderzijds het inzetten op preventie. De toezicht en handhavende taak van de gemeente hiervoor is nieuw, de aanpak op het gebied van preventie niet. Daarnaast sluit deze aanpak goed aan bij de speerpunten van het collegeprogramma inzake het speerpunt veiligheid.

Het voor u liggende document heeft voornamelijk betrekking op laatst genoemde onderdeel. Wel zal in de aanpak ter voorkoming van alcoholmisbruik op een integrale wijze uitvoering worden gegeven aan beide aspecten. Een goed voorbeeld van deze integrale benadering is het Mysteryshopping onderzoek in 2012 geweest. Een onderzoek naar de drankmisbruik en de verstrekking daarvan aan minderjarigen in de gemeente Heerenveen.

Vanuit het gemeentelijk jeugd- en alcohol beleid 2010-2012, beter bekend onder de werktitel 'Nuchter? Een beetje raar wel vet!', is destijds ingezet op de voorlichtende en preventieve taak van de gemeente. De evaluatie daarvan is eind 2013 vastgesteld.

Het kabinet wil alcoholmisbruik van drinkende jongeren en verstrekkers aan minderjarigen strenger aanpakken. Mede daarom is sinds 1 januari 2013 een nieuwe Drank- en Horecawet ingevoerd. Vanuit deze nieuwe wetgeving zijn er meerdere verantwoordelijkheden bij de lokale overheid neergelegd. Naast de toezicht en handhaving van verstrekkers is er nu ook een verantwoordelijkheid ten aanzien van de preventie. Voor 1 juli 2014 dienen gemeenten in dat kader een preventie- en handhavingsplan hebben vastgesteld. Dit plan bevat de hoofdzaken van het beleid dat zich richt op de preventie van alcoholgebruik - met name onder jongeren - en de toezicht en handhaving op verstrekkers van alcohol aan minder jarigen.

1. Probleemanalyse

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren gingen in de loop van de afgelopen decennia meer, vaker én op jongere leeftijd drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa, als het ging om bingedrinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken (Hibell e.a., 2012). Ook Heerenveense jongeren drinken nog altijd veel en vaak. Ook blijkt uit de evaluatie, eind vorig jaar, dat het percentage jongeren dat voor het eerst alcohol heeft genuttigd is terug gedrongen, maar dat dit nog wel voor het 16^e jaar gebeurt.

Afgelopen decennium werd sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep: in 2003 had 36% van de 12-jarige jongens de afgelopen maand gedronken, in 2011 was dat geslonken tot 9,4%. Bij 12-jarige meisjes daalde het aandeel actuele drinkers van 25,4 naar 5,8% (Verdurmen e.a., 2012). In geen ander Europees land nam drankgebruik onder jonge drinkers zo spectaculair af. Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er echter weinig. Zij verminderden hun alcoholgebruik niet. Bijna de helft van de jongeren van 16 jaar was de afgelopen maand een keer dronken of aangeschoten, zo blijkt uit de cijfers van 2011 (Verdurmen e.a., 2012).

Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief makkelijk in Nederland. Meer dan de helft van de verkooppunten (53%) leefde de oude leeftijdsgrens van 16 jaar niet na in 2013 (Roodbeen, e.a., 2014). Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijk e.a. 2005).

Alcoholgebruik kan ongunstig zijn voor de ontwikkeling van de hersenstructuren. Juist als hersendelen in ontwikkeling zijn, zijn ze erg kwetsbaar voor deze giftige stof. Als er in de puberjaren veel wordt gedronken, ontwikkelt het brein zich minder goed – dat is althans bij ratten het geval. Bij puberratten die erg veel drinken, zijn bepaalde functies van het brein minder goed ontwikkeld. Vooral het drinken van veel alcohol in korte tijd is slecht voor het brein. Puberratten die eenmalig veel alcohol krijgen, blijken daarna minder hersencellen aan te maken (Crew e.a., 2000). Hoewel rattenhersen niet hetzelfde zijn als mensenhersen zijn er sterke aanwijzingen dat alcohol ook bij mensen voor ernstige schade aan het brein kan zorgen. Wordt er gekeken naar het brein van personen die erg veel hebben gedronken in hun puberteit, dan blijkt dat bepaalde functies bij hen minder goed ontwikkeld zijn. Pubers met alcoholproblemen scoren lager dan andere jongeren op taalvaardigheid, intelligentie, aandacht en ruimtelijk inzicht.

Overmatig alcoholgebruik kan dus gevolgen hebben voor het brein, maar vergroot ook de kans op verkeersongevallen, letselschade, geweld (waaronder ook seksueel geweld) en onveilig vrijen. Vooral jongeren die veel drinken zijn vaker bij deze vormen van riskant gedrag betrokken.

2. Relatie preventie en handhaving

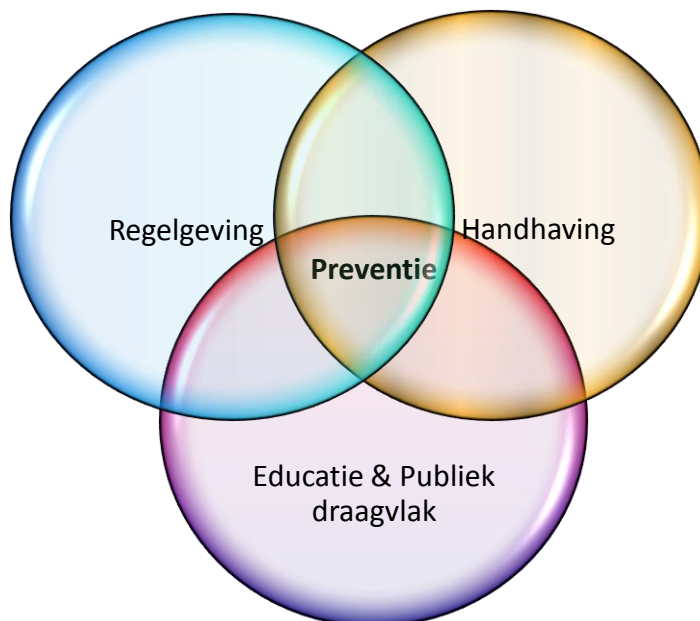
Integrale benadering is een cruciaal kenmerk van effectief alcoholbeleid

Wetenschappelijke studies laten zien dat een integrale benadering van de problematiek rondom alcohol een cruciaal kenmerk is van effectief alcoholbeleid (Reynolds, 2003). Recent onderzoek van het RIVM Centrum voor Gezond Leven, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en het Trimbos-instituut bevestigt dat beleid op het gebied van alcoholmatiging het meest effectief is als het integraal wordt aangepakt (Mulder, Bovens, Franken & Sannen, 2013).

De belangrijkste pijlers waarop alcoholbeleid dient te zijn gebaseerd; zijn regelgeving (grenzen stellen), handhaving (grenzen bewaken) en publiek draagvlak (grenzen overdragen) (Figuur 1).

Het creëren van bewustwording bij alcoholverstrekkers en ouders is een noodzakelijke voorwaarde voor gedragsverandering, die ingegeven wordt door een helder beleid over alcoholpreventie bij jongeren. Door het versterken van de handhaving via de mogelijkheden in de Drank- en Horecawet kunnen er aanvullende effecten bereikt worden op het terugdringen van de beschikbaarheid van alcohol voor jongeren.

Dit is ook het uitgangspunt van het landelijke alcoholpreventiebeleid. Naast het voorkomen van schadelijk alcoholgebruik vanuit het perspectief van de volksgezondheid en het jeugdbeleid, is het landelijke beleid ook gericht op het terugdringen van criminaliteit en verstoringen van de openbare orde.

Figuur 1: Preventiemodel, Reynolds 2003.

Figuur 1. Integraal beleidsmodel voor effectief lokaal alcoholbeleid (Reynolds, 2003).

³ Zie de brochure *Effectief Alcoholbeleid: hoe pakt u dat aan?*, te downloaden via <http://www.loketgezondleven.nl/gemeente-en-wijk/gezonde-gemeente/alcohol/>. U kunt op deze pagina ook een korte film bekijken over effectief alcoholbeleid. In zowel de brochure als de film komt dhr. Van der Borg, burgemeester van de gemeente Molenwaard en bestuurlijk ambassadeur van *Verzuip jij je Toekomst?!*, aan bod.

Maatregelen gericht op het beperken van de beschikbaarheid van alcohol zijn het meest effectief
Alcoholgebruik is niet alleen een persoonlijke en bewuste keuze. Drinkgedrag wordt voor een groot deel ook bepaald door de omgeving, zoals de ouders, de prijs van alcohol, het productaanbod, verkoopregels, normen, tradities en het sociale netwerk. De World Health Organization (WHO) laat in een overzichtstudie naar alcoholbeleid zien dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van alcoholgebruik (Babor e.a., 2010).

De volgende omgevingsfactoren zijn van invloed op het drinkgedrag van jongeren:

- de prijs van alcohol;
- het beschikbare assortiment;
- het aantal verkooppunten;
- de leeftijdsgrenzen en naleving en handhaving daarvan;
- de aanwezige promotie van alcohol;
- de normen in de sociale omgeving van het individu (bijvoorbeeld van ouders);
- het overheidsbeleid.

<u>Maatregel</u>	<u>Effectiviteit</u>	<u>Hoeveelheid onderzoek</u>
Minimum verkoopleeftijd	+++	+++
Verhogen van prijs (accijnzen, minimumprijs)	+++	+++
Beperken van verkooptijden	++	++
Meer handhaving	++	++
Beperken van reclame	+ / ++	+++
Training barpersoneel	-	+++

Tabel 1. Beleidsmaatregelen en hun effectiviteit zoals aangetoond in wetenschappelijk onderzoek, Babor e.a., 2010.

Een eenzijdige aanpak gericht op slechts één of twee van dergelijke factoren is minder effectief. Preventiestrategieën die gebaseerd zijn op handhaving van wet- en regelgeving, training van alcoholverstrekkers, instellen van alcoholvrije zones en intensieve media-aandacht zijn potentieel succesvol (Holder e.a., 1999).

Lokaal en regionaal beleid

Als gemeente Heerenveen is er vanaf 2009 reeds preventiebeleid gerealiseerd en uitgevoerd, beter bekend onder naam 'Nuchter; een beetje vreemd wel lekker' 2009 -2012. Vanuit dat beleid zijn meerdere interventies succesvol ingezet zoals in, de bijgevoegde bijlage van, de evaluatie 2013 is beschreven. Één goed voorbeeld daarvan is het Outreachend jongerenwerk.

Daarnaast kennen we inmiddels onder de werknaam de Nuchtere Fries al langere tijd een Provinciale samenwerking. In eerste instantie nog vanuit een convenant basis 2008 -2012 en thans vanuit een samenwerkingsverband VFG 2014 -2017.

3. Doelstellingen & doelgroep

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de sociale omgeving van jongeren bepalend is voor hun alcoholgebruik. Daarom is het van belang de activiteiten en aanpak te richten op de omgeving van onze doelgroep: jongeren van 10 tot 18 jaar en jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 24. Onder omgeving kan bijvoorbeeld de thuissituatie, de school, de sportvereniging, paracommerciële instellingen en horeca worden verstaan. In deze omgeving spelen dus ouders, verzorgers, broers en zussen, vrienden en vriendinnen, onderwijzers, sportinstructeurs, kantinepersoneel, barkeepers, de wijkagent en de jongerenwerker een belangrijke rol.

Artikel 43 a van de Drank- en Horecawet (DHW, in het vervolg) schrijft voor dat de doelstellingen van het beleid duidelijk moeten zijn. Op basis daarvan, maar ook van het Fries programma Nuchtere Fries Jeugd en Alcohol en de door de gemeente eerder geformuleerde doelstellingen kunnen de volgende drie doelstellingen worden geformuleerd:

1. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren tot en met 17 jaar;
2. Het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik door jongeren van 18 tot en met 24 jaar;
3. Het stimuleren van verantwoord alcoholgebruik door jongeren en jongvolwassenen van 18 jaar en ouder.

De einddoelgroep van dit Preventie en Handhavingsplan zijn dus jongeren in de leeftijd van 10 tot en met jongvolwassenen in de leeftijd van 24 jaar. Omdat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is bij jongeren onder de 18 jaar zal het accent daar nadrukkelijk op komen te liggen.

Daarnaast is het wenselijk, gericht aandacht te geven aan de omgeving en dan vooral de doelgroepen ouders/verzorgers, Horeca, supermarkten en sportverenigingen. Dit zoals naar voren gekomen uit de evaluatie van het gemeentelijk Jeugd- en alcoholbeleid 2010 - 2012.

Resultaatbeschrijving

- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken in de Gemeente Heerenveen, is verder afgenomen (50% in 2012, percentage Heerenveen)
- De gemiddelde startleeftijd van jongeren voor het drinken van alcohol in de gemeente Heerenveen is verder toegenomen (14,4 jaar in 2011);
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken in de gemeente Heerenveen, is verder afgenomen (39 % in 2012);
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat de afgelopen maand 5 of meer drankjes bij één gelegenheid dronk in de gemeente Heerenveen, is verder afgenomen (28% in 2012);
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat ooit aangeschoten is geweest in de gemeente Heerenveen, is verder afgenomen (30% in 2012);
- Het percentage jongeren van 12 t/m 17 jaar dat in de afgelopen 4 weken aangeschoten is geweest in de gemeente Heerenveen, is verder afgenomen (19% in 2012);
- Er is sprake van een verbetering in de naleving van de wettelijke leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop in supermarkten, sportverenigingen, slijterijen en horeca in de gemeente Heerenveen (28% in 2012);
- Het percentage zware drinkers - minimaal 1x per week op een dag 4 glazen (v)/ 6 glazen (m) drinken - van 18 t/m 24 jaar, is verder afgenomen (20% in 2012, Fries percentage);
- Het aantal jongeren van 18 t/m 24 jaar dat als gevolg van een alcoholvergiftiging wordt behandeld is verder afgenomen (0- en 1-meting);
- Zoveel mogelijk scholen voor voortgezet onderwijs in Heerenveen zijn alcoholvrij en voldoen daarmee aan de criteria van het landelijke keurmerk Alcoholvrije School (0- en 1-meting).

4. Risicoanalyse uitvoeren

Jaarlijks maakt de gemeente een risicoanalyse op basis waarvan doelstellingen kunnen worden aangescherpt en de focus kan worden verlegd. De risicoanalyse geeft inzicht in de settings, risico kenmerken, locaties en tijdstippen waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt. Hiermee kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de meeste gezondheids/veiligheidswinst kan worden behaald. Door het jaarlijkse karakter van deze analyse, is het tevens een evaluatie-instrument dat inzicht geeft in de resultaten van het lokale alcoholbeleid en aanknopingspunten voor een volgend Preventie- en Handhavingsplan (2018).

4.1 Risicoanalyse

In 2012 zijn de eerste voorbereidingen getroffen op de wettelijke taak door een zogenaamde 0-meting uit te voeren. Hiertoe zijn het aantal verstrekpunten van alcohol in kaart gebracht. Er zijn hieruit enkele verstrekpunten geselecteerd waarvan aangenomen is dat deze verstrekkers een verhoogd risico hebben gelet op het aantal jongeren dat hier komt en het gewenst is het nalevingsgedrag van deze verstrekkers te controleren.

4.2 Gegevens verzamelen uit onderzoek

Als eerste stap naar decentralisatie van de DHW per 1-1-2013 heeft het college in april 2012 besloten het Jong Proef onderzoek (mystery shopping met personen <16 jaar) uit te laten voeren door Bureau Horeca Bijzondere Wetten. In de maanden mei en juni 2012 heeft Bureau Horeca Bijzondere Wetten (BHBW) het onderzoek uitgevoerd. Gedurende het onderzoek zijn de drankverstrekkers tweemaal bezocht door jongeren < 16 jaar. Enkel de verstrekkers welke geselecteerd waren, zijn onderworpen aan dit onderzoek. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in supermarkten, slijterijen, cafetaria's, horecabedrijven, voetbalkantines & overig (paracommercie).

De resultaten (gepresenteerd in juli 2012) in nalevingspercentages:

- 8 Supermarkten: 18,7% (13 vd 16 aankopen geslaagd);
- 9 Slijterijen: 11,1% (16 vd 18 aankopen geslaagd);
- 2 Cafetaria's: 0% (4 vd 4 aankopen geslaagd);
- 13 Horecabedrijven: 38,5% (16 vd 26 aankopen geslaagd);
- 8 Voetbalkantines en overig (paracommercie): 50% (8 vd 16 aankopen geslaagd)

Gedurende het Jong Proef onderzoek zijn er 80 aankoop pogingen gedaan, waarvan er 57 geslaagd zijn. Feitelijk betekent dit dat er, verdeeld over 80 aankoop pogingen een gemiddeld nalevingspercentage is van 28,8% (23 van de 80 aankopen werden geweigerd). Het kan gewenst zijn om eens in de twee jaar een dergelijk onderzoek te laten plaatsvinden. De naleving van de wet door alcoholverstrekkers in de praktijk kan aan de hand van een mysteryshop onderzoek worden vastgesteld door jongeren onder de 18 jaar in te zetten.

4.3. Gegevens verzamelen bij informanten

Om een betrouwbare risicoanalyse uit te kunnen voeren is het belangrijk om, ter aanvulling op de verschillende onderzoeken, ook andere bronnen te raadplegen. In eerste instantie zijn dat: politie, jongerenwerk en veldwerk verslavingszorg. In een situatie dat er sprake is van eigen DHW BOA's zullen zij ook geraadpleegd moeten worden. Voor het jaar 2014 wordt gebruik gemaakt van externe toezichthouders DHW boa's, zodat de juridisch medewerker handhaving de rapportages vertaald in de risicoanalyse, tabel 2. De horecacoördinator van de gemeente Heerenveen vervult in deze ook een belangrijke signaalfunctie. Voornoemde partners zijn belangrijk om te benaderen, zodat zij aan kunnen geven wat zij als de belangrijkste risico's zien. De verstrekkers met risicokenmerken en tijdstippen staan in het tabel centraal. Het opnemen van locaties (adres en dergelijke) in de

risicoanalysetabel zijn bewust achterwege gelaten gelet op de gewenste geheimhouding alsmede het voorkomen van het creëren van een stigma.

Tabel 2: risicoanalyse

Verstrekker	Risico kenmerken	Tijdstippen
Supermarkt	Aankoop door personen < 18 jaar t.b.v. indrinken. Bij bepaalde zaken beperkte naleving.	Vrijdag of zaterdag in de namiddag/avond
Slijterijen	Aankoop door personen < 18 jaar t.b.v. indrinken. Bij bepaalde zaken beperkte naleving.	Vrijdag of zaterdag in de namiddag/avond
Cafetaria's	Aankoop door personen < 18 jaar t.b.v. indrinken. Bij bepaalde zaken beperkte naleving.	Zaterdag variërend van 20:00 -22:00 uur tot de gehele avond tot 04:00 uur
Horecabedrijven	Beperkte naleving en leeftijdsgrenzen en doorschenken bij dronkenschap	Variërend van 23:00 tot 01:00 tot vanaf 01:00 tot 05:00 uur
Voetbalkantines en overig	Beperkte naleving en leeftijdsgrenzen en doorschenken bij dronkenschap	Toernooien en clubfeesten
Evenementen	Beperkte naleving en leeftijdsgrenzen en doorschenken bij dronkenschap	Gen afgebakend tijdstip afhankelijk van het soort evenement. Veelal vanaf 23:00 tot 02:00 uur
Thuis/ouders	Ontbreken van duidelijke afspraken m.b.t. alcohol en uitgaan	Geen afgebakend tijdstip
Scholen	Niet naleven van leeftijdsgrenzen en ontbreken van duidelijke regels rondom alcohol tijdens excursies, studiereizen e.d. Gebrek aan regels ten aanzien van handhaving.	Schoolfeesten en buitenschoolse activiteiten
Openbare ruimte	Alcoholgebruik op straat door minderjarigen en openbare dronkenschap	Geen afgebakend tijdstip

4.4 Van risicoanalyse naar interventiestrategie

De kern van de interventiestrategie is gebaseerd op de beleidspijlers handhaving, regelgeving en educatie. De risicoanalyse bepaalt in welke mate op een specifieke pijler wordt ingezet en welke setting de meeste aandacht krijgt. Aan de hand van de risicoanalyse wordt bepaald waar, wanneer en hoe de interventies het beste kunnen worden ingezet. Op basis van de uitkomsten kan de uitvoeringstrategie worden bepaald en bovendien in opvolgende jaren worden verfijnd en bijgestuurd. Omdat de alcoholproblematiek onderhevig is aan trends, ook ten aanzien van locaties, wordt de risicoanalyse idealiter elk jaar opnieuw uitgevoerd. De verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar voor het kunnen kopen van alcohol kan ook invloed hebben op de bezoekersaantallen van een horecagelegenheid en kan maken dat dit in de risicoanalyse tot uiting komt.

Tabel 3 schetst een overzicht van de maatregelen per beleidspijler. Uitgangspunt van dit plan is dat per setting zoveel mogelijk combinaties worden gemaakt van elementen de verschillende pijlers die elkaar versterken. Idealiter wordt er per setting een geschikte maatregelenmix opgesteld. Onder de kop 'educatie' staat vermeld welke maatregelen onder ieders eigen verantwoordelijkheid kan worden toegepast. In de volgende hoofdstukken worden per beleidspijler de verschillende maatregelen nader toegelicht.

Tabel 3: Maatregelenmix per setting	Handhaving	Regelgeving	Educatie
Detailhandel	-Toezicht leeftijdsgrenzen -Three strikes out	-	- Nalevings-communicatie - Training caissières - Communicatie over DHW en alcoholregels
Horeca/ evenementen	-Toezicht leeftijdsgrenzen -Toezicht doorschenken - Handhavingsstappen plan	- Aanvullende eisen tav ontheffing DHW bij evenementen - Happy hours beperken	-Nalevings-communicatie -Training barpersoneel - Communicatie over DHW en alcoholregels
Thuis/ouders	-	-	-Alcoholopvoeding -Uitgaansopvoeding - Communicatie over DHW en alcoholregels
Sport/ Jongerencentra	-Toezicht leeftijdsgrenzen -Toezicht doorschenken - Handhavingsstappen plan	Schenktijden beperken	-Training barvrijwilligers -Nalevings-communicatie - Communicatie over DHW en alcoholregels
Scholen	Ondersteuning door BOA bij schoolfeesten	Overleg over interne regels op school	- Overleg scholen over alcoholvoorlichting aan ouders - Communicatie over DHW en alcoholregels
Openbare ruimte	Toezicht openbare dronkenschap	-	Campagne

5. Handhavingsactiviteiten

Met de gewijzigde Drank- en Horecawet (per 1 januari 2013) is de gemeente toezichthouder geworden voor de hele DHW. Het toezicht op de DHW richt zich op vijf domeinen: horeca, paracommercie, evenementen, slijterijen en niet DHW vergunningplichtige bedrijven zoals supermarkten en snackbars. Gelet op de opgedane ervaringen van de NVWA, die voorheen de (landelijke) verantwoordelijkheid had voor de handhaving van de DHW en de ervaringen van de gemeenten die afgelopen jaren al wat meer ervaring hebben opgedaan met handhaving van lokaal alcoholbeleid sluiten wij aan bij de door hen aangereikte handhavingsactiviteiten. Op basis van hun ervaringen en inzichten is gekozen voor een programmatische aanpak, waarbij de volgende stappen worden onderscheiden:

1. Hotspots inventariseren
2. Interventiestrategie bepalen
3. Uitvoeren van interventiestrategie
4. Effectmeting en evaluatie

De gemeentelijke prioriteit ligt in dit plan, zowel als het gaat om preventie als om handhaving, bij de problemen rondom alcoholverstrekking aan minderjarigen en het voorkomen van dronkenschap bij jongeren. Deze doelstellingen sluiten aan bij de volgende wettelijke bepalingen:

Leeftijdsgrens 18 jaar

- Artikel 20, (lid 1 en 4) van de Drank- en Horecawet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en het duidelijk zichtbaar aangeven van de leeftijdsgrens.
- Artikel 20, lid 6 van de Drank- en Horecawet. Het verplicht aanduiden van de leeftijdsgrens.

Dronkenschap/doorschenken

- Artikel 20, lid 6 van de Drank- en Horecawet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak of op het terras.
- Artikel 252 Wetboek van Strafrecht. Verbod om dronken personen te schenken.
- Artikel 453 Wetboek van Strafrecht. Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te begeven.

Alcoholhoudende drank in openbare ruimte

Artikel 45. Het verbod voor degenen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt om op voor het publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig te hebben of voor consumptie gereed te hebben, met uitzondering van plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt. Deze bepaling is van strafrechtelijke aard.

Personeel onder de 18

Personeel van 16 of 17 jaar dat dienst doet in een horecabedrijf of barvrijwilliger is in een paracommerciële inrichting, mag wel alcoholhoudende drank in handen houden om hun werkzaamheden uit te oefenen. Jongeren onder de 16 jaar mogen niet aan het werk in een horecabedrijf of slijtersbedrijf gedurende de tijd dat er alcoholhoudende dranken worden verstrekt (artikel 45 Drank- en horecawet).

5.1 Hotspots bepalen

Hotspots zijn alcoholverstrekkers waar jongeren (tot 25 jaar) alcoholhoudende drank proberen te verkopen. Op basis van de risicoanalyse worden de hotspots vastgesteld en zo nodig bijgesteld danwel jaarlijks herijkt. Hotspots kunnen vallen onder de volgende bedrijfscategorieën: Slijterijen, supermarkten, cafés, cafetaria's, sportkantines, evenementen, jeugdcentra, buurthuizen.

Per hotspot wordt de kans op overtreden in kaart gebracht. Die kans wordt bepaald op basis van kenmerken zoals deurbeleid, het gebruik van leeftijdscontrolesystemen, openingstijden, doelgroep en naleving.

Er kunnen drie typen verkopers worden ingedeeld:

- **Permanent risico:** structurele overtreders zonder systeem;
- **Beperk risico:** systemen in opbouw, uitvoering nog onvoldoende;
- **Nagenoeg geen risico:** goed systeem en goede uitvoering.

Per hotspot wordt de volgende info verzameld:

- naam bedrijf
- rechtspersoon
- adres bedrijf
- openingstijden, data (voor evenementen)
- toegangsbeleid (indien bekend)
- doelgroep
- tijden waarop jongeren het bedrijf bezoeken
- nalevingshistorie
- bijzonderheden (veiligheid, bedrijfsfilosofie)

Er zal tevens aandacht zijn voor de evenementen (te denken valt ook aan de sportevenementen en schoolfeesten) die ook door veel jongeren worden bezocht.

5.2 Interventiestrategie bepalen

Op basis van onder andere de risicoanalyse en de hotspotlijst worden prioriteiten vastgesteld. Elk jaar wordt met het herijken van de hotspots tevens de handhavingsprioriteiten vastgesteld.

De basis voor het bepalen van de interventiestrategie is gelegen in het voorstel 'Decentralisatie Drank- en horecawet' van 12 februari 2013. Ingestemd is met variant 3: een combinatie van preventie, zelfregulering en repressieve handhaving, waarbij repressieve handhaving wordt beperkt tot leeftijdsgrenzencontroles (artikel 20 DHW) en handhavend optreden in de openbare ruimte (artikel 45 DHW) alleen bij overlastsituaties. De ordemaatregel zal, indien de situatie dit verlangt, worden toegepast door de politie eventueel in samenspraak met de gemeente.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd is het zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt jaarlijks vastgesteld of de vergunning nog op orde is (of er überhaupt een vergunning is) en of de leidinggevende ook echt aanwezig is.

Leeftijdsgrenzeninspectie/dronkenschap inspectie

In de uitwerking van bovenstaand besluit is bepaald dat enkel de naleving van de leeftijdsgrenzen een speerpunt is. Het controleren van de leeftijdsgrenzen zal projectmatig worden opgepakt. De leeftijdsgrenzeninspecties bij drankverstrekkers richten zich enkel op het controleren van verstrekking van zwak en sterk alcoholhoudende drank aan een jongere onder de 18 jaar. Het toezicht zal worden uitgevoerd op de plaatsen en tijdstippen ('s avonds en in de weekenden) waarvan aannemelijk is dat hier veel jongeren komen en alcoholhoudende dranken kopen en gebruiken. De toezichthouders zullen voornamelijk in koppel de controles uitvoeren gelet op het koopgedrag van alcohol en daarmee tijdstip door jongeren.

Gestreefd wordt om de hotspots twee keer per jaar te onderwerpen aan een controle. Zo nodig zal een hotspot worden bijgesteld. De overige drankverstrekkers waarvan aangegeven is dat het gewenst is deze te bezoeken, zullen minimaal één keer worden bezocht. In overleg zal bekeken worden binnen welke termijn het wenselijk en uitvoerbaar is om een tweede of een her-controle te laten plaatsvinden. Hiermee wijken wij af van het landelijk beeld qua aantal te bezoeken drankverstrekkers alsmede de frequentie van controle per drankverstrekker. Afhankelijk van het budget is het gewenst om per jaar te bekijken of de frequentie van de controles kunnen worden verhoogd per type verkoper om de naleving effectief te kunnen blijven beïnvloeden overeenkomstig onderzoek van Wagenaar e.a. 2005.

Samenwerking met de politie is heel belangrijk voor dronkenschap inspecties. De gemeentelijke of externe BOA heeft slechts de bevoegdheid om toezicht te houden op de DHW artikelen (toegang bieden aan dronken personen en naleving leeftijdsgrens). Handhaving met betrekking tot het schenken aan dronken personen is voorbehouden aan de politie.

5.3 Uitvoeren interventiestrategie

De controles zullen niet worden aangekondigd en zullen in het jaar 2014 voor een periode van zes maanden worden uitgevoerd door een extern bureau. Veelal zal een controle bestaan uit een observatie om na te gaan of de verstrekker van alcohol (eigenaar) danwel het personeel zich aan de regels houden. Zo nodig zal de verstrekker opnieuw worden gecontroleerd. Degene die de regels goed naleeft, wordt minder of niet meer gecontroleerd gedurende de toezichtsperiode. Daar staat tegenover dat diegenen die het niet nauw nemen met de regels meer toezicht verdienen.

Niet alle alcoholverstrekkers binnen de grenzen van gemeente Heerenveen kunnen onderworpen worden aan een dergelijke controle gelet op de beperkte middelen en capaciteit. Over de te bezoeken bedrijven zal op voorhand niet worden gecommuniceerd. De toezichthouder kan zowel in burgerkleding danwel opvallend zichtbaar gekleed gaan, afhankelijk van de gewenste vorm van inspectie. Regionale samenwerking kan hierbij een pre zijn.

Nalevingscommunicatie

Communicatie kan het effect van de handhaving versterken. Het kan bijdragen aan een verhoogde subjectieve pakkans en aan meer draagvlak voor de maatregelen. Het is van belang de communicatie naar de diverse doelgroepen in goed overleg met andere afdelingen en partijen vorm te geven. Aangezien communicatie in dit plan vooral een educatief (uitleggen regels) en persuasief (aanzetten tot betere naleving) doel heeft, wordt ze verder uitgewerkt in het hoofdstuk 6 dat gaat over educatieve activiteiten.

5.4 Sanctie

Wordt een overtreding geconstateerd op het niet correct toezien op de leeftijdsgrenzen alsmede op het doorgeven van alcoholhoudende dranken door bezoekers aan een bezoeker die de leeftijd van achttien jaar niet heeft bereikt, dan kan dit leiden tot een sanctie.

De sanctie kan bestaan uit het zenden van een waarschuwingsbrief; het zenden van een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom/bestuursdwang; het intrekken/schorsen van de drank- en horecaverunning of het tijdelijk stilleggen van de verkoop.

Er is gekozen voor toezicht en handhaving van de DHW richting supermarkten door het opleggen van een last onder dwangsom/bestuursdwang, danwel tijdelijk verbod op verkoop van zwakalcoholhoudende dranken (na drie overtredingen binnen 12 maanden).

Richting slijterijen, horeca en paracommerciële instellingen zal toezicht en handhaving van de DHW vorm worden gegeven via last onder dwangsom of bestuursdwang of het intrekken/schorsen van de DHW-vergunning.

Bij een eerste overtreding kan als alternatieve sanctie de onmiddellijke invoering (binnen twee weken) van een effectief leeftijdscontrolesysteem zijn dat door de gemeente goedgekeurd is. Bij een tweede overtreding binnen 1 jaar kan een alternatieve sanctiemogelijkheid worden geboden voor de horeca en paracommercie in de vorm van een door de gemeente goedgekeurde training barcode/IVA. Bij een derde overtreding binnen 1 jaar is het intrekken of schorsen van de DHW-vergunning of ontzegging van alcoholverkoop voor drie weken het meest geijkte middel.

Het controlerapport is mede essentieel voor het bepalen van de zwaarte van de (bestuursrechtelijke) maatregel.

5.5 Bestuurlijke boete

Het college van de gemeente Heerenveen heeft ervoor gekozen om geen bestuurlijke boete in te voeren. Dit geldt voor de alcoholverstrekkers alsmede voor de jongeren die jonger dan 18 jaar zijn en toch alcoholhoudende dranken nuttigen in een horecagelegenheid. Het vorenstaande betekent dat bij een geconstateerde overtreding enkel gekeken zal worden naar de bestuursrechtelijke mogelijkheden om handhavend op te treden.

5.6 Effectmeting en evaluatie

Het effect van de interventiestrategie op de naleving van de leeftijdsgrens en het toelaten en schenken aan dronken klanten wordt gemeten met nalevingsonderzoek. Mocht een dergelijk onderzoek hebben plaatsgevonden, dan zullen de uitkomsten hiervan bekend kunnen worden gemaakt.

6. Educatieve activiteiten

Zoals eerder aangegeven dit Preventie- en Handhavingsplan twee einddoelgroepen: jongeren onder de 18 jaar en jongvolwassenen van 18 tot en met 24 jaar. In hoofdstuk 2 werd al uitgelegd dat preventie activiteiten het beste gericht kunnen zijn op de omgeving van deze groepen. Voor een belangrijk deel gaat het daarbij om de sociale en professionele omgeving van jongeren. Daarom staan omgevingsgerichte educatieve activiteiten centraal in dit hoofdstuk. Daarbij onderscheiden we drie belangrijke doelgroepen die invloed kunnen hebben op het alcoholgebruik van jongeren:

- Alcoholverstrekkers
- Ouders
- Scholen

6.1 Alcoholverstrekkers

Met de term alcoholverstrekkers worden alle personen bedoeld die verantwoordelijk zijn voor een adequate naleving van de eerder genoemde bepalingen in de DHW. Dat kunnen zijn horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, filiaalmanagers etc. Van deze professionals wordt verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol kennen en naleven, evenals het verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, vereniging of het evenement.

Training

Belangrijk is vooral dat een alcoholverstrekker zich bewust is van zijn/haar verantwoordelijkheid en in staat is juist te handelen, ook wanneer er weerstand is bij de klant. Om alcoholverstrekkers hierin te bekwamen zijn trainingsprogramma's ontwikkeld zoals Barcode voor barpersoneel, de IVA (Instructie Verantwoord Alcoholgebruik) training voor barvrijwilligers en de Evenementen IVA. Gekoppeld aan het handhavingsplan kunnen horecaondernemers en sportverenigingen bij wie voor een tweede maal een overtreding is vastgesteld op bovengenoemde zaken worden verplicht een training barcode/IVA door hun personeel/vrijwilligers en management te laten volgen. Uit onderzoek is gebleken dat training van barpersoneel vaak alleen effect heeft als die is gekoppeld aan een adequate handhavingstrategie (Babor, 2010). Daarom zijn de handhaving (handhavingsstappenplan) en de training in dit plan expliciet met elkaar verbonden.

Voor DHW-vergunningsvrije verkooppunten zoals supermarkten wordt geadviseerd overleg te laten plaatsvinden met de ondernemers(verenigingen) om helder te krijgen wat men intern aan training van personeel doet.

6.2 Onderwijs

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Ook als het gaat om alcoholgebruik leren jongeren op school wat wel en niet verstandig is. Gedragsverandering creëren via voorlichtingsprogramma's blijkt lastig, zo niet onmogelijk (Babor, 2010). Toch is het relevant dat jongeren geïnformeerd raken over de risico's van alcoholgebruik. Niet zozeer om gedrag te beïnvloeden, maar om het gebruik te de-normaliseren en daarmee aan draagvlak te werken voor effectievere gedragsmaatregelen als handhaving en specifieke regelgeving. Met name de informatie over wat alcohol met de hersenontwikkeling doet is bruikbaar hierbij. Dat geldt niet alleen voor jongeren, maar ook voor hun ouders. Scholen worden daarom aangemoedigd om activiteiten voor ouders rond dit thema te organiseren.

Bij de keuzebepaling van schoolprogramma's op het gebied van middelengebruik heeft de GGD een belangrijke adviserende rol, zowel voor basisscholen als scholen voor voortgezet onderwijs. De scholen voor voortgezet onderwijs worden middels het overleg rondom de Lokale Educatieve Agenda geadviseerd met dit thema aan de slag te gaan.

Pasinterventie

De zogenaamde PAS-interventie is een bewezen effectieve aanpak (onderdeel van de Gezonde School en Genotmiddelen), waarbij een combinatie van een gestandaardiseerde ouderavond in combinatie met leerlingenvoorlichting wordt ingezet bij de overgang van de lagere naar het voortgezet onderwijs. Een goed schoolprogramma biedt meer dan voorlichting en besteedt ook aandacht aan regels voor leerlingen en personeel met betrekking tot alcoholgebruik bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen.

In het overleg met de VO scholen zal worden gemonitord hoe de scholen in de gemeente omgaan met de regels rond de nieuwe leeftijdsgrens met betrekking tot alcohol en welke maatregelen zij nemen wanneer bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen toch wordt gedronken. Gezien de nieuwe leeftijdsgrens mogen vrijwel alle leerlingen in het voortgezet onderwijs nog geen alcohol in bezit hebben in openbare gelegenheden en daarmee lijkt een alcoholvrij schoolbeleid de meest voor de hand liggende keuze. Bekeken wordt of scholen moeite hebben met de handhaving van de regels bij bijvoorbeeld feesten. Daar waar mogelijk wordt bekeken of toezichthouders van de gemeente een ondersteunende rol kunnen spelen.

6.3 Ouders en de thuissituatie

Alcoholopvoeding

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door peers (o.a. vrienden), terwijl zij wel degelijk ook zelf invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen (van der Vorst, 2006). De beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld. Naast het stellen van regels zijn andere beschermende factoren: een goede band tussen ouder en kind en een autoritatieve opvoedstijl. Een slechte ouder-kind relatie en psychische problematiek of middelengebruik van de ouders zijn risicofactoren. Voor wat betreft de opvoeding is recent promotie-onderzoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen interessant. M. Malmberg en S. Mares tonen aan dat vaders meer invloed hebben op het drinkgedrag van hun kinderen dan moeders. Het is zelfs zo dat als vaders 'strengere' drink regels stellen, kinderen later en minder gaan drinken.

Uitgaansopvoeding

Ook door regels te stellen die niet expliciet gaan over alcoholgebruik, kunnen ouders invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kind. Dan gaat het vooral over afspraken omtrent uitgaan, zoals staptijden, hoe vaak per week ze uit mogen.

Uitgaansopvoeding is nodig zodat ouders zich meer bewust zijn van de rol die ze kunnen spelen om de schade van middelengebruik tijdens het uitgaan te voorkomen of te beperken.

Via diverse relevante kanalen (GGD, verslavingszorginstelling, Centra voor Jeugd en Gezin, lokale media, ouderavonden op scholen en in sportverenigingen) worden ouders voorgelicht over een adequate opvoedstijl en worden zij gewezen op ondersteunende websites als www.hoepakjijdataan.nl en www.uwkindenalcohol.nl.

6.4 Communicatie

Goed alcoholbeleid is niet vanzelfsprekend populair onder burgers en ondernemers. Maar aan draagvlak voor beleid kan wel gewerkt worden. Zeker in het geval van nieuwe regels zoals de 18-jaargrens voor alcoholverkoop is het verstandig in te zetten op draagvlakverhogende maatregelen. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van alcoholmisbruik kan bijdragen aan meer draagvlak voor alcoholbeleid. Dit thema leent zich daarom goed voor een lokale campagne die als doel heeft om aan draagvlak te werken voor de handhavende en regelgevende activiteiten die de gemeente op dit vlak uitvoert. Zowel voor ondernemers/verenigingen als ouders en hun kinderen is het van belang tekst en uitleg te krijgen bij de normen die er in de samenleving zijn voor het gebruik en de verkoop van alcohol.

6.5 Effectmeting en evaluatie

Het effect van de educatieve maatregelen uit dit plan wordt primair gemeten met de gezondheidsmonitor van de GGD. Dit onderzoek wordt een keer per vier jaar uitgevoerd.

7. Uitvoering

Voor wat betreft de uitvoering is het van belang de kaders en kanttkening van het beleid te schetsen. Enerzijds zijn er bij de wijzigingen van de DHW en de extra verantwoordelijkheden daardoor bij de lokale overheid, geen extra middelen gemoeid. Gemeenten dienen dus vanuit bestaande middelen invulling te geven aan de taken preventie, toezicht en handhaving op deze beleidsterreinen. Anderzijds heeft de gemeente Heerenveen ingezet op deregulering. Onder punt 7.1 wordt dit nader toegelicht.

Uitgangspunt van dit plan is het beïnvloeden van de omgeving van de jonge drinker opdat deze ‘verleid’ wordt meer gezonde en veilige keuzes te maken met betrekking tot alcohol. In de interventiestrategie is vastgesteld op welke maatregelen wordt ingezet om jongeren te beïnvloeden richting een verantwoorde leefstijl. Met behulp van de risicoanalyse kan de interventiestrategie worden geoperationaliseerd tot een lokaal uitvoeringsplan. Dit uitvoeringsplan zal op de specifieke afdelingen worden uitgewerkt.

Zoals in hoofdstuk 2 is geschetst, werkt alcoholbeleid het beste als op meerdere beleidspijlers tegelijkertijd wordt ingezet. Dat impliceert ook dat er in de uitvoering meerdere partners en stakeholders betrokken zijn. Onder punt 7.2 volgt een beschrijving van de belangrijkste samenwerkingspartners en de organisatiestructuur.

7.1 Deregulering

De hoofddoelstelling van het nieuwe beleid, zoals verwoord in de beleidsnota “Helder en Haalbaar Handhaven” (juli 2013) is een helder en haalbaar geprioriteerde handhavingsuitvoering, sturend op naleefgedrag, met zo efficiënt mogelijke inzet op de kernbepalingen veiligheid en gezondheid en overige bestuurlijke prioriteiten binnen de beschikbare capaciteit.

In lijn met de gemeentelijke Visie Deregulering (juni 2011), wordt meer ingezet op en verwacht van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van burgers en ondernemers. De visie zal leiden tot een andere verdeling van verantwoordelijkheden tussen het overheidsdomein en het private domein (burgers, bedrijven, instellingen). De gemeente Heerenveen zal in haar taakopvatting terugtreden en meer eigen verantwoordelijkheid schenken aan, en zelfredzaamheid verlangen van burgers, bedrijven en instellingen, in combinatie met meer vertrouwen vanuit de gemeente.

Als achtervang geldt hierbij dat bij beschaamd vertrouwen er wel handhavend kan worden opgetreden. Het tweede leidende uitgangspunt is: sober, doch kwalitatief handhaven, waar nodig en mogelijk op het wettelijk minimumniveau. Het gaat erom de beschikbare handhavingscapaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten, daar waar dat het meest nodig is.

Daar communicatie (overleg e.d.) bij de hantering van deze principes een onontbeerlijk instrument is, is het gewenst om met de diverse actoren te komen tot danwel afstemming te hebben over de meest geschikte methodieken om het alcoholgebruik te kunnen meten danwel te kunnen beperken.

7.2 Samenwerking met externe partners

Op een integraal dossier als het alcoholbeleid is samenwerking essentieel voor een goede uitvoering. Gezien de kaders deregulering, en financiën (H8) is lokale samenwerking een speerpunt voor het beleid. De volgende externe partners zijn daarbij concreet in beeld:

Politie, Ondernemers/detailhandel, Horeca, Onderwijsinstellingen, Jongerenwerk, Verslavingszorg Noord Nederland, GGD, Welzijn. Daarnaast is de input van jongeren zelf hierbij ook van belang. In de gemeente Heerenveen zal daarvoor worden aangesloten bij de bestaande initiatieven zoals de jongerenraad, de redactie van de jongerensite en jongeren van de jongerencentra.

Wat willen weten en hebben we onder andere nodig de komende jaren?

- Inzichtelijk maken van de belangen van alle partijen;
- interventies van de verschillende partijen (bestaand);

- inzicht in doelgroep en gedrag ;
- overeenstemming (uitspreken) over uitgangspunten en doelstellingen.

Dit willen we doen door een lange termijn samenwerking op lokaal niveau aan te gaan met genoemde partijen. Het is goed mogelijk dit in de vorm van een intentieverklaring danwel convenant te doen.

7.3 Communicatieve activiteiten

Voor wat betreft de uitvoering van de communicatieve activiteiten is er landelijk een initiatief met de campagne als slogan 'NIX onder de 18'. Daarmee wil de overheid de komende jaren de sociale norm versterken dat niet drinken onder de 18 normaal is. Van daar uit worden materialen en instrumenten beschikbaar gesteld die regionaal en lokaal kunnen worden ingezet.

Vanaf 2008 werken de Friese gemeenten op dit beleidsterrein al succesvol samen binnen het project en platform Nuchtere Fries. In Friesland wordt dat inmiddels gedaan onder leiding van de GGD Fryslân en in samenwerking met onder andere Politie Fryslân, Verslavingszorg Noord Nederland, Provincie Fryslân, Koninklijke Horeca Nederland en het Openbaar Ministerie. Op 6 november 2013 is door de bestuurscommissie Gezondheid het Fries programma Jeugd, Alcohol en Drugs vastgesteld, waarin wordt ingezet op een verdere samenwerking op het gebied van bewustwording onder de doelgroep en omgeving. Doelstelling van het programma is in ieder geval gericht op het voorkomen van gezondheidsschade en overlast als gevolg van alcoholgebruik onder jongeren. Deze provinciale samenwerking biedt verscheidene voordelen enerzijds ten aanzien van de aanpak en anderzijds ten aanzien van de inzet van interventies. Men kan hierbij denken aan de communicatiecampagne ronde de Nuchtere Fries, gezamenlijk onderzoek, ontwikkelen nieuwe producten en bijvoorbeeld de afstemming tussen beleidsnotities.

8. Financiën

Voor het laten uitvoeren van de leeftijdscontroles is voor het jaar 2014 een budget beschikbaar gesteld van € 25.000,- , dit is meegenomen in de verantwoording- en perspectiefnota 2013. Daarbij is uitgegaan van alleen die verstrekkeurs waarvan het aannemelijk is dat jongeren hier naartoe gaan om alcohol te kopen/nuttigen inclusief de 'hotspots'. Hierbij zijn mede de uitkomsten van het Jong Proef onderzoek meegenomen. Gelet op de beperkte capaciteit en een verlaagd risicofactor zal niet gecontroleerd worden bij hotels, restaurants en bij de bioscoop. Deze toezichthoudende en handhavende activiteiten zullen vooreerst in 2014 en 2015 worden uitgevoerd. Aan de hand van opgedane ervaringen en mogelijk een nieuw Jongproef - mystery shopper - onderzoek zal worden nagegaan of en op welke wijze dan aan deze taken een vervolg zal worden gegeven.

In de V&P-nota 2014 is de gemeenteraad een voorstel gedaan voor de uitvoering van dit beleid voor € 50.000,- in 2015 en 2016. Dit bedrag is bedoeld voor de uitvoering van het Outreachend jongerenwerk, de bijdrage voor de provinciale samenwerking, de mogelijkheid voor het inzetten van preventie & voorlichtingsactiviteiten. Bij positieve besluitvorming tav dit onderwerp in de V&P-nota 2014 komen deze bedragen dan beschikbaar en stellen wij ons de besteding in het eerste jaar (2015) als volgt voor:

- Outreachende jongerenwerker	€ 35.000,-
- Provinciale samenwerking	€ 2.500,-
- Mysteryshopperonderzoek,	€ 7.000,-
- Lokale samenwerking en onvoorzien	€ 5.500,-